

ՏԱԿՐԱՍ

ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԵՐԹ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔՆՆԱԴԱՏԱԿԱՆ

Կը Հրատարակուի Շաբաթը մի Անգամ

ՔԱՅՆՈՐԴԱԳԻՆ

Պուշկարիոյ համար տարեկան 10 ֆր.
» » վեցամսեայ 5 »
Արտատպմանի համար տարեկ. 12 »
» » վեցամսեայ 6 »
Վ.ՃԱՐՄՈՒՆՔ ԿԱՆԻՒԿ

Նամակ, ծրար եւ այլ փոխ քիւնի հետեւեալ հասցեով

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԱՔՐԵԱՆ

Տէր և խմբագիր Յարութեան

Х. Чанжрянъ
Редакторъ на вѣстникъ
„ДАВРОСЪ“

Варна България
Одговорникъ Н. Драгулевъ

H. TCHAKKIRIAN
Rédacteur du Journal

DAVROS

Varna (Bulgarie).

ՊԱՅՄԱՆՔ

Խմբագրութեան եկամբը չի կրնար զգուշացուիլ և հրատարակութեան մասամբ կամ ամբողջութեամբ : Հրատարակութեան ու չը հրատարակութեան ձեռագիրներ եւ չեն արուիւր : Դանուցման տողը 20 անթ. : Երեքէն աւելի անգամներու համար գատ սակարկութիւն : Դանուցմանը կ'ընդունուին ամէն լեզուա :

Ա. ՏԱՐԻ

ԵՐԵՎԱՆԻ 2 ՅՈՒՆԻՍ 1898

ԹԻԻ 16

ԼԵՌԱՆ ՄԱՐԴԸ

Երբ եւ ո՛ր. անա մեր շեքը.

Ժամանակը, ատենը, մեծագոյն դերակատարն է ամէն բանի մէջ, ձմեռուան ցուրտին ու բուսնի առջեւ, ո՛չ ցորենը կը ցանեն եւ ո՛չ ալ բակլան կը անկեն. ծառն ու ծաղիկը անգամ ժամանակէն առաջ, դուրս, բաց օդին մէջ երբ կը հանուին, կը թռուին ու կը թօշնին, և մինչեւ անգամ կը չորանան ու ալ չեն ծլիւր. յեղափոխական գործառնութիւններն ալ ունին իրենց ժամանակը ու ատենը, քիչ զոհողութեամբ մեծկակ հետեւանքներ ու նենալու համար. մենք՝ հայերս այդքան ճանաչողութեան մէջ իսկ տըրքիտացանք, մեր լայնաբերան և երկայնալեզու յեղափոխական կարծեալները՝ ժամանակ ըստ ժամանակ կարեւորութիւն առաջ չուղեցին, և ահա այդ եղաւ առաջին մեծ սխալը :

Մեր լեզուի թուրքին մօտաւոր դրոշմի Սուրբիան, ո՛չ թէ հային համար, նոյն իսկ ինքը իրեն համար, անոր դէմ ելնելէ կամ հակառակելէ կը խորշի. կ'երեւի մոռցած չէ առկալին օսմանեան սուրին շառաչանը, իր մայրաքաղաքը վիշէն նայի մէջ. Յուսնսան, Խոտիլան, Գերմանիան ու Սպանիան անսխալ Պապին միշտ սխալ թելադրութեամբ, երեք անգամներ, իսկ ի կռնակ, Երուսաղէմ երթալ ուղեցին ու երեք անգամ եւս դարձան, խեղճ կիլիկիոյ քրիստոնեայ հայ պետութիւնը կործանելով ու խաչ հանելով : Թրքական բարբարոս բռնապետութեան առջեւ, ամենքն ալ դեռ կը սոսկան ու կը սարսափն :

Հարկը տարի է, որ ահի ու վախի նմարը փոխուած է, հարկը տարի է որ Մուհամմէտի սուրը իր կաշիին մէջ ծալուիլ սկսած է, ո՛վ էր որ նմարին ծանրութիւնը փոխեց — գա հիւսիսի հսկան էր, սլափօնի ահեղ ուժը, վեց պետուի եան թօքազը. մեր պապերը տէր պապայի

գդակ կը հաշնէին. ո՛ր կեանքը գեղնի կամ նաւաւնի կրնար ձիով քաշել, կանանչ ու կարմիր գգնա տաւորուիլ և առանց գլխիկոր իր տունը, վերադառնալ :

Հոգեաւոր Գարբիէլ հրեշտակը չէր, այլ բարբարոս եւ անգութ թուրքի նախադասը, որ պատարաս էր վայրկեանական, քրիստոնէին վիզը կըտրելու, փորը խրուելու, Մեծ եւ ուղիւմած Ռուսիոյ ուժն էր որ, յաջողեցաւ մեղմել թուրքի բարբարոսութեան չափն ու աստիճանը ինչ որ զուրկ էին մեր պապերը, եւ զոր ունինք մենք այսօր Ռուսիոյ շնորհքն է, որն որ անկեղծ կերպով կուզենք խոստովանիլ :

Մեր երբեք Ռուսոթուրք պատեւազմներու ժամանակն էր և է միշտ. ի՞նչ կերպով գործածեցինք մենք այդ պատեւ առիթները. ի՞նչ յարաբերութիւններ մշակեցինք փրկարար վիճակ մը ունենալու համար : Անցան գնացին 1828, 1856 եւ 1878 թուականները, չօգտուեցանք կամ աւելի ճիշդը չուղեցինք օգտուիլ եւ մնացինք սարուկ, գերի նոյն բարբարոս թուրք բռնապետութեան լուծին տակ, երբ մեզմէ աւելի ազէտ ու անխորամանկ ազգութիւններ ազատուեցան ու երկշունիկ են այսօր. կրցի՞նք հիմա հասկնալ թէ՛ երբ պէտք էր գործէինք եւ թէ երբի՞ համար պէտք էր պատրաստուէինք :

Ո՛ր եւ ո՛ր տեղ, Ասոր համար շատ, խիստ շատ անգամ խօսած ենք մենք. ի հարկէ, ո՛չ ամենքին փափաքած վրան բաց լեզուով, ըսած ու մատնանիլ ըրած ենք, ո՛չ թէ այսօր՝ բանը բանէն անցնելէն ետքը, այլ իր բուն ժամանակին եւ անկէ ալ առաջ, գրած ենք ու ըսած ենք յայտնի հայրենասէր ճանչցուած պատրիարքներու, երեսփոխաններու, ամենքին ալ աղատանօք ու պաղատանօք. իսկ անոնք զուրկ ու խարհագրատութենէ եւ զուրկ գիւլանագիտական դարձած ենք, բացարձակապէս ուրացած են հայկական իշխանութեան այն մասը,

որուն յիշատակները կենդանի են ցարդ եւ որուն ապեաւական որդոց քաջագործութիւնները, սքանչաւայ եւ հիացումներու առարկայ դարձած է ամբողջ աշխարհի առջեւ :

Թշնամույն առաւելութիւններուն դիմադրելու համար, հարկաւոր է բնական ամրապինդ դիրք, ուր կաւով ըլլան մարդիկ ապաստանիլ ընդ երկար և յարատեւ մնալ իրենց փառապանծ նախնեաց կուռանին մէջ. քաջակրօնք սերունդ մը, օրուան ու պատմութեան նախանձախնդիր, որ կարող լինի ֆիդիքսայէս ցոյց տալու իր դիւցազնական առաջխաղացութիւնը, ահա այդ ո՛րք եւ տեղն է Տաւրոսի շղթան որ կիլիկիայէն սկսած կը հասնի մինչեւ Պարսկաստան, ու իր առիւծափրօս բնակիչները, որուն շատագուր կուզէ ըլլալ «Տաւրոս» :

ԵՂԱՅԸ ԵՒ ԿԱՐԵԼԻՆ

ՉԵՂԱՅԸ ԵՒ ԱՆԿԱՐԵԼԻՆ
ԱՐԹԵՔՍԱՌԻ Է

Տարի ու կէս է որ պանգայի ախարհաշաղկապ գործունէութեան զոհերը կը գտնուին վաւառի մէջ. 15000 գաղթական խղճալիներ, 77000 ցաւերով բեռնաւորուած, ամէն կերպով թշուառ, դժբաղդ երկսեռ էակներ : Ո՛վ պէտք էր կամ պարտաւոր էր կարեկցութիւն ցոյց տալ այդ զոհերուն, եթէ ոչ անոնց դժբաղդութեան հեղինակները, ըլլայ պիւրօ, ըլլայ կեղծոն :

«Փախստականի տպաւորութիւն» վերնագրով բառերու կուտակութեանց նշանակելի Եւր, ձեղունաձածի և նկուղապարփակ յեղափոխութեան հերոսը, երբ յանուն մարդասիրութեան օտարէ հասած շիլինները կրծելու կ'ընդունէր, անգին իսկապէս փախստական որքն ու այլին արիւն կուլային, հաց կ'աղաղակէին ու ծածկոց կը փրկուէին. ոչ ոք կը լսէր անոնց աղաղակը ու հառաչը :

Տեսարանը սրտաճմիկ էր, անգագաներն էին միայն, որ խուլ աւանջով ու կոյր աչքերով անց ու դարձ կը դործէին սրտայոյզ թատրին շուրջը

Սակայն գտնուեցան բարեսիրտ և բարեացակամ հոգիներ, որոնք ձեռներէց գտնուեցան այդ խղճալիներու հոռիները մեղմացնելու ու մորմոքները թեթեւցնելու : Տիար կարապետ Յովսէփեան նրա պատասխանող յանձնարարի գլուխը կանգնած դիմումներ գործեց որոշ մասնակց և գլխաւոր մարդկութեան, ուր որ ձայնը հասաւ, ուր որ ձեռքը հասաւ. ըրաւ վերջապէս ինչ որ կըցաւ. նոյն ձայնի արձագանքի անդադարձը արդիւնաբերութիւն եղաւ Անգլիոյ, Ամերիկայի, Գերմանիոյ և Ռուսիոյ մարդասէրներու նուէրները, որոց շնորհիւ ապրեցան հազարավոր բազմաթիւ թշուառներ :

Ոչ միայն հաց, ոչ միայն հանգիւսանք ու ծածկոց, այլ ինքնաշխատութեամբ ապրելու դիւրուութիւն մը և միանգամայն ուրիշ բարեարութեանց եկամուտի աղբիւր մը ըլլալու միտքով, ողորմած մարդասէրներու ներկայացուցիչ եղող Օր. Ֆրայդէրի ձեռքով, հաստատուեցաւ ձեռագործներու արուեստանոց մը, հիւանդանոցի մէջ, ուր աշխատեցան օրական մէկ ֆրանքով հարկւի չափ տիկիներ և օրիորդներ, համեմատական հաշուով եւ ուղիւ խոստովանութեամբ այս բոլոր եղածները պղտիկ բաներ չէին, հետեւաբար շնորհակալութեան և երախտապարտութեան ըստ ամենայնի արժանի :

Յիշեալ արուեստանոցը որ, Օր. Ֆրայդէրի մեկնելէն ետքը կը կառավարուէր ուղղակի գաղթական ագնիւ Օր. Տիւրուհի Սահակեանի տեսչութեան ներքեւ, այս անգամ փոխադրուած է հին նամակատան փողոցը, և ուր կ'աշխատին 50ի չափ տիկիներ և օրիորդներ, որոց մասին կը խոստանանք խօսիլ առաջիկային. իսկ այժմ կ'ըսենք եղաւ ինչ որ կրնար ըլլալ. ըրին ինչ որ կըցան :

ԴԱՇԵՆԱԿԱԿԱՆՆԵՐԸ ՊԱՐՄԱՍՏԱՆՈՒՄ

(Շաբ. 15 թիւն)

Խանասորում ընկած տասնեւինն զոհերից մէկը Սաղաթիւն խան Զոհրապ-եանն էր:

«... արիւնաքամ եւ ուժասպառ վայր է ընկնում Սաղաթիւնը եւ երկու ժամից յետոյ ընկերները տաք համրոյր-ները առկա աւանդում է իր մաքուր հոգին»: (Տե՛ս 1897, թիւ 14 Դրօշակ):

Պաշտելի են այդ ամբողջ անկեղծ զոհերը մեզ համար:

Բայց ահա մի խայտառակ սուտ էլ ընկերների տաք համրոյրների՝ թէ ընկերների հրացանի գնդակների տակ է աւանդել իր հոգին անարատ զոհ Սաղաթիւնը: Ո՛րքն է ճիշդը այս երկուսից: Ինչո՞ւ է ք խեղաթիւրում ամէն ինչ: Խոստովանեցէ՛ք, որ վերոյիշեալ զոհը դուք սպանեցիք Արալու վրայ կրքոտ թիթիւն վերադարձէր: Գուցէ առարկէք թէ վէրքը անբուժելի էր. մենք եւս պահ մը այդպէս ըմբռնեմք, ուրեմն էլ ինչո՞ւ համար «Դրօշակ»ի մէջ կեղծեցիք, ճշմարտութիւնը չը գրեցիք թէ վէրքը անբուժելի լինելուն համար խաղաղասպանեցիք ագնիւ Սաղաթիւնը:

Գուցէ գաղտնիք համարած լինէք. բայց մի՞թէ գաղտնիք թողի՞ք դուք, ձեր օրգան ու թոռացիկներով — ինչ որ սպասելի էր ձեզանից — հրապարակ չարտեցիք ամէն ինչ, եղածն ու չեղածը, ձերն եւ ուրիշներ, եթէ նոյն իսկ նիւթիւ էլ չլինէր «Դրօշակ»ի եւ «Թոռացիկ»ների սխալները լեցնելու, սուտեր կը յօրհնէիք: Զոր օրինակ.

— Վանի բերդը կը գրաւէիք 6000 զօրով^{օօ}:

— Շարաֆ բէգը կըսպանէիք, «արշաւանքը հասած էր իր նպատակին: Մարգիկները բնաջինջ եղած էին^{օօ}» (Տե՛ս «Դրօշակ»ի 97 թիւ 14):

— Կարճկանից Մուսա բէգը կըսպանեցիք^{օօ}:

— Յեղափոխութիւնը (Ժնէվի եւ Կովկասի մէջ) պայթել է կը գոչէք^{օօ}:

— Թոռացիկներով դանազան անկիւնները մէջ կենդանի, Կովքէն լինել կը յայտարարէիք եւ վերականգնի՛ր ազգն ու Հայաստան եւ անարշիան կը պօռայիք:

— Ներքին կռիւներ կը տարբէիք, «Յետադիմական ու Հակայեղափոխական տիրութիւններ տալով ձեր յիմարութիւններին համեմատ չեղող գործիչներին»:

— Եղբայրասպանութիւններ, դրամա-չորթութիւններ, այսինքն տասն պատուիրանաց արգելուած կէտերը ամբողջովին կը կատարէիք^{օօ}...

— Ամէն մի պատահած երեխան, թըզուկը հերոս կը չինէիք, բաւական է որ Դաշնակցական լինէր:

— Ողջ ողջ գերեզման կը մոնէիք, ձեր անիմա ու փուճ ինքնակենսագրութիւնները հրապարակ նետելու համար: Երկու քայլ եւս ու ահա Սուլթանով մէկտեղ Զարն ու Եւրոպան, Ամերիկան եւ Ալիւրիկէի Սահարայի աւազային բըլուրներն էլ պիտի տապալէիք^{օօ}...: Եւ այն ժամանակ, օ՛հ, այն ժամանակ Թաւրիզարութիւնը իւր աշխարհածաւալ թեւերը բաց արած սաւառներով օդի ամենաարագ խաւերով, պիտի հակէր այն տեղից՝ չէ թէ միայն Հայաստանի, այլ եւ ամբողջ տիեզերքի վրայ^{օօ}, իսկ դուք, Դաշնակցական-առաջադարձականներ, այդ տարածուած թեւերի վրայ բազմած, այդ անհուն բարձրութիւնից պիտի ղեկավարէիք^{օօ} Հայն ու Հայաստանը, աշխարհն ու Արարատը...:

Քանի՞ցս երանելի, քանի՞ցս նախանձելի եւ երջանիկ լինէիք, Տօն-Քիչոտների, Տարասկօնցի Տարտարէնների համար...:

Եւ ընդհակառակն քանիցս զգուշի ու ողորմելի իրական կեանքի իրագործելի պայմաններով գործող Մայր-Հայրենիքի հարազատ մշակների համար:

Ի՞նչ արիք Ձեր թիթեռնիկեան շարժումներով. — ապա թէ, այրեցիք ու խանձեցիք ձեր թող թագուկները. թիթփայրող թեւերը... եւ սրբապղծ-ծեցիք մաքուր, անապական Գործը:

...

Առաջին 170 հոգի վերադարձողներից յետոյ, երկրորդ, չորրորդ եւ դեռ մինչեւ եօթներորդ օրը կորսուած, վարանուած 139 հայրենիները հինգ հինգ-տաս տաս նոյն իսկ մէկ մէկ հողիներով կամաց կամաց երեւան ելան, ո՛ւր էին գնացել, իրենք էլ չգիտէին: Եփօթութեան միջոցին մէկը գէպի իրանիկի կողմերն էր վազել, միւսը գէպի ձաւար եւ այսպէս հաղիւ կարողացել էին մի քանի օր յետոյ ուղարկել եւ Պարսկաստան գալ:

Նահանջի առջիւ իսկ ընդհանրա-ախմբի անդամների մեծամասնութիւնը իրենց բնակարանները թեթեւեղութեւ համար ձգել էին իրենց վրայից պաշարով լի հացի տոպրակներ, հեռագրատակներ, փամփուշտ ամաններ լիք եւ զատարկ խոտն, ջրամաններ վրանների միջից վերցրած Գրգրի մի քանի հրացանները, իսկ մի քանիսը, Կովկասից պոռոտա-խօսներից, ձգել էին նոյն իսկ իրենց ձեռքի գործածելիք հրացանները:

Այո՛, ձգել էին թշնամուն, փոխանակ իրենք բերելու, ձգել էին որպէս զի թեթեւ լինին յետ վազելիս, որպէս զի շուտ հասնին Պարսկաստան:

Ամենավերջին կողմերը պատմում էին թէ — «Եթէ հաւաքէինք միզանից առաջ Նահանջողների^{օօ} ճանապարհին ցրուած ու թողած իրեղենները, ահագին բեռներ պիտի լինէին» —: Ի հարկէ իրենք եւս չէին կարողացել բերել:

Ընդ ամէն վերադարձողներ ինք հոգի էին:

Մարգիկները, ինչպէս որ բոլոր միւս քրդական ցեղերը նոր սիւղէմի հրացաններ չուէին, հապա որո՞նց զեն-դակները վերադարձել էին այդ հայ-դուկները, բացի երկուսից որոնք հեռու դիրքերում լինելով օրինակելի քաջութեամբ կռուել եւ քրդերից գնդակ էին կերել, մնացեալ եօթ հայդուկները, կարո՞ղ էք երեւակայել, ընթերցողնե՛ր, որ Դաշնակցական ընկերների մօտին հրացաններից վէրք էին ստացել, այսինքն իրարու վրայ գնդակներ տեղա-ցրել էին չփոթութեան ժամանակ, ամէն մէկը կարծելով թէ իրենց կտիրն ու առջեւին կանգնած ընկեր-հայդուկները թշնամի-Քիւրդերն են...:

«Բաւական ժամանակ վրանների վրայ գնդակներ արձակելուց յետոյ մեզանից յետոյն չափ տղերք վար իջան եւ վրանները մասն, որովհետեւ ոչ մի ընդգրկութիւն չկար Քրդերի կողմից, բայց դարձեալ շատերը մեզանից զեն-դակներ կը տեղացնէին վրանների վրայ, մինչդեռ տղերքը վրանների մէջն էին»:

Իրենց-Դաշնակցականների խօսքերն են վերեւ գրուած տողերը:

Արշաւախմբին տիրող այս անկարգու-թիւններից յետոյ, մենք հայ ժողովուրդով մէկտեղ ինչպէս հաւատանք, որ Խանասորում ընկած տասնեւինն զոհերը թշնամու գնդակներով ընկած լինին:

Ի նկատի ունենալով փաստը, այսինքն, երբ Զ վերադարձ-հայդուկներից 7ը իրենց ընկերների Մօսկնի հրացաններից վերադարձել էին, ուրեմն եւ Խանասորում ընկած 19ը զոհերից անկարգած 10ը, 12ը, իրարանցման միջոցին նոյնպէս Դաշնակցական ընկերների գնդակներից սպանուած կը լինեն...:

— Ահա՛ գործ Դաշնակցականների^{օօ}:
— Ահա՛ պատկեր գործունէութեան ոռոտահայ ղեկավար Ֆէդայիների^{օօ}:

(Շարունակելի) ՈՍԿԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆՑ

ՄԵՐԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ե.

1898 Մայիս 22
Ֆիւրպէ

... Վերջապէս Ֆիւրպէի Դաշնակցութեան կոմիտէն սկսաւ խօսիլ իր սիրամանուկ «Շարժում» թերթին մէջ կը յարձակի վարժարանի ուսուցիչներէն Ա. Ե. ի վրայ եւ զանի կը նկատէ փողոցային թերթ կարծած «Տաւրոս»ի թղթակիցը:

Օ՛հ, ախմարներ, եթէ անձնա-կան սատր հաշիւ մը ունիք այդ անձին հետ, կարող էք ուրիշ կերպով յարձակուիք ընել ու վրէժնիդ լուծել, մինչդեռ զայն անիրաւաբար «Տաւրոս»ի թղթակիցն է բնելով նախախնայներ տեղալ, առիկա ոչ թէ պատուաւոր մարդու գործ է, այլ մարդկային ընկերութեան մէջ չը գտնուած ամենակեղտոտ սրիկան անգամ չընէր:

Եւ ի՞նչ, Պարոն Դաշնակցականներ, մի՞թէ անցեալ տարի ձեզի այնքան սիրելի եղալ անձը չէր այդ Ա. Ե. ըսած անձերիդ: Ուշա՛փ անարգ հակասութիւն. երէկը կը պաշտէիք զայն, իսկ այսօր կը նախատէք. ախուր եւ միտնգամայն զարհուրելի փաստ մըն է ասիկա, որ դուք ոչ սիրաւ ունիք, ոչ գովէք եւ ոչ ալ պատիւ...:

Թողունք այդ բոլորը փնտնէ՛ք թէ ի՞նչ էր որ թեւադրեց ձեզ առեւալ այդ ագնիւ երիտասարդը:

Անցեալ տարի համակողմ մը եւ միանգամայն դաշնակցական մըն էր ինքը: Ֆիւրպէի մէջ յարդին տա-կէն շուր քաղցնող հրէշներու պէս ամէն ստորութիւնները ըրէք, ամէն վատութիւնները գործեցիք եւ յետոյ անոր բացակայութեան միջոցին, բոլոր պատասխանատուութիւնը թողուցիք որ ծանրանայ անոր վրայ:

Բացատրեմ. Պարոն Երկանեան անշուշտ չը մոռնար մասնիչներու ամբաստանագիրը: Դերձակի խա-նութիւն մէջ սմբած այդ պարսնը, որուն գործը բոլոր քաղաքը խառնակելն եղած է, իր ոճիրներու սկզբնաւորութիւնը քանի մը թըշուառ երիտասարդներէն կուգէր առնել. ուստի կը գրէ իր համբաւաւոր թոռացի թերթը, յակասե՛ն անուանէ նշանակելով գաղթական-ներէն հազիւ իրենց օրագրահիլը հայթայթող այդ թշուառ երիտա-սարդները: Գրութիւնը կը յանձնուէր Ա. Գ. ին, որ սպարանի մէջ գրաշարութիւն կընէր եւ հայերէն գրերը գրեթէ իր սեփականութիւնն էին: Ա. Գ. սիրով ընդունեց ի տըպուեցաւ: Եւստի... յետոյ թշնամի թէ ուրիշ քաղաքէ մը կուգար: Արդէն առանց ամշնալու, ապա-գութիւնը կընցնէ կուգէին տալ թէ Պուրկազի մէջ եղած է, որովհետեւ թուականն ու տեղը այդպէս նշանակել տուած էին:

Արդարեւ, տպուած «Թոռացիկ» թերթերն եկան: Ժողովուրդին մէջ հակակրական յուզում մը սկսաւ տիրել: Խեղճ Ա. Ե. ալ համակիր

ըլլալուն համար ստիպուած էր պաշտպանել: Ինչո՞ւ համար, որովհետեւ Ե. Երկանեան ըսուած հրէշը նամակ մը ցոյց տուած էր անոր, որուն մէջ Պարսի կեդր. կոմիտէից անդամներէն Սիսակ կեղծ անունով մէկը գրած էր թէ նշանակուած անձերը լրտես էին: Թաղական խորհուրդին տրուած բողոքագրին վրայ Յովակիմ Թահմիզեան, Ա. Ե., Գալուր Երկանեան, Պետրոս Վարդանեան եւ ուրիշ անձ մըն ալ վկայութեան կանչուած էին: Զո՛ւր, երբոր Թաղ. խորհուրդը կը հարցնէ թէ ի՞նչ փաստեր ունին այդ մարդերուն մասին: Ըլլալուն նկատմամբ. Ե. Երկանեան իր գիւնադիտական բացատրութեամբ կը պատասխանէ.

— Մեր փաստերը զօրաւոր եւ միւս անգամայն տակաւի են. միայն թէ Թաղ. խորհուրդը կընայ իրաւունք ունենալ զանոնք պահանջելու մենք այն աստի, երբոր այդ մասնիչնե-րուն համար որոշուած պատիժն ալ մեզի ցոյց տայ:

Թաղ. խորհուրդը կը պատուա-խանէ թէ ինքը ձեռնհաս չէ պատիժ-ներ տնօրինելու, այլ զանոնք կը յանձնէ կառավարութեան:

— Է՛հ, ուրեմն մ.նք ալ այդ փա-տերը կառավարութեան առջինը տեղը պարտաւոր ենք: Ու դուքս կ'ենեն ժողովաւորներն:

Ասիկա առաջին մեղադրութիւնը: Պարսի վաճառական մը, — տեղն է յիշատակելու, — Կ. Էփանյան, որ մը քաղքին մէկ սրճարանին մէջ կը պախարակէր այն կարգ մը թե-թեւամիտ մարդիկ, որոնք հայու-թեան ճակատագիրը ձեռքերուն մէջ բռնած կը շահագործեն ու կը շահագործեն:

Այնպիսով գանակոծութեան Տէրօրին ենթարկել տուաւ Ե. Երկանեան այդ պատուաւոր վաճառականը...:

ԱՆՆՈՂՆԱԿԱՆ ՄԵ

(Շարունակելի)

Սիւնա, 20 Մայիս 1898

Խմբագիր տէր,

Այսօր անձամբ տեսնուելու բաւերազրուցութիւնը ունեցայ Ձեր բաւերկամ Տիար Ե. Ս. ի հետ, որ մի քանի օրէ ի վեր կը գտնուէր հոս. առանց վիճաբանութեան երկուր խօսակցութիւններ ունեցանք նրան հետ, ագնիւ եւ վեհանքն հոգի մը գուայ նրան մէջ, առանց փառքի եւ առանց եսի. ոսկայն անցեալը միշտ ուղիք առջեւ ունենալով, որպէս վաղեմի ծանօթ պարտաւորեցայ գրել Ձեզ, եւ խնդրել որ փոքր ի շատ սեղեկութիւններ տալու չնորհն ընէք մեզ թէ՛ վերոյիշեալ անձի, եւ թէ Ձեր գործունէութեան ուղղութեանց նկատմամբ, մենք ալ իբր ազգային անհատ մը գուցէ օգտակար կընանք ըլլալ Ձեզ եւ մա-նաւանդ ազգին:

Ագնիւ Տիար, շատեր տեսանք, որոնք մուտ գտան ժողովուրդին մէջ, իրենց պոռոտախօսութիւններով մեծ

մեծ հովիւր փշեցին ժողովրդեան աչքին, կորցեցին աղքատին դրամը ու անհետացան, պարզապէս բեւութանիս այրած է այդպիսիներէ։ Մենք Մայր հայրենիքի ազատութեան սիրով վառուած յեղափոխութեանն ստոր գործին օգտակար ըլլալու նպատակաւ ակամայ հպարտութեամբ էինք նրանց։ շատ մասէն տեղեակ՝ երկու կուսակցութեանց ունեցած գործունէութեան, ըստ ամենայնի համոզուած ենք որ սոցա ուղղութիւնը, սոցա գործունէութիւնը երբեք օգտակար եղած չէ ազգին և չպիտի ըլլայ ալ ցորչափ յամառին իրենց եսին վրայ, այո՛, այդ երկու կուսակցութիւնը՝ անկարող են ազգին ցաւերը ամբարշտել, ժողովուրդին թշուառութիւնը՝ որ անսահման է ի սպառ բառնալու։

Ի՞նչ է այն քանի մը լրագիրներ, ըստ մէջ վերջերս հրատարակուած յօդուածները, անձնական կիրքեր, որոնք զգուհի կ'ազգեն զգայուն հայու մը։ մեղադրելի է ազանց տարաբար, և ազգային սրբազան յեղափոխութեան հակառակ։

Ազնիւ Տիար, դուք հայ ժողովուրդի հարազատ զաւակը, հայ ժողովուրդի հաւատարիմ ղեկավարը, անտարակոյս այս ամէնը տեսնելով էր որ, խզեցիք Ձեր երկարժամանակեայ լուսնութիւնը ու նետուեցաք հրապարակը՝ պատուելու համար վաճառող դիմաւոր, որոնք հայութեանն ու տեղը քանդելով նիւթապէս և բարոյապէս մեղացցին ազգութիւնը։

Հայրենասէր Տիար, ուղղութեամբ և ճշմարտութեամբ առաջարկ ձեռք բերելու անվստահ շարունակեցէք ձեր ուղին, վստահ եղիք որ հայ ժողովուրդը ձեզի հետ պիտի ըլլայ, միայն բաւ է որ Ձեր ուղի ճշմարտութիւնը, Ձեր ծրագիրը համապատասխանէ հայրենիքի փրկութեան սուրբ գործին։

Ան հասարակ ամբողջ հայ ժողովուրդը զգուհի է կուսակցական անվերջ պայքարներէ, տեղւոյս կօմիտէի մի տեղամիտ։ արդէն շատոնց ի վեր դադրեցուցած էմ գրամ լըրկելէ։ Բաւ է որչափ կերտն։ բաւ է որչափ հայ ժողովուրդին բազմազին հետ խաղցան այդ վտանգը։ Տայր երկինք որ Ձեր նպատակը շուտ ժամանակի մէջ իրագործուէր։

Յարապետութիւն և յաջողութիւն ի բոլոր սրտէ կը մաղթեմ։

ՅԻՓԻՄԵՆ

ԴԱՍԻՆԻՆԻԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿ ՄԸ

Սոյն դաւադրութիւնը գործուած է Ստորոց ամենապատու Պօղոս Պատրիարքի գէմ, որ կը բնակի Բերա, և որուն զիւսմիտ հեղինակն է Միսոպ Բէիզ անուն սրիկայ մը, որն որ ի վառնա ամէն կեղտոտութիւն գործադրելէ ետքը վերադարձած է Պօլիս, և ուղած է նորին ամենապատուութեան ջրհանկիր խմբին գարձաւ լէիզ ըլլալ, և մերժուեալ

լով անկէ ուղած է այս կերպով վերէտ լուծել, նամակ մը գրելով Օննիկ Գալուբեան (մէզէճի) ստորադրութեամբ, ուղղեալ տու նորին ամենապատուութիւն Պօղոս Պատրիարք։

Նամակները երկու հատ են, որն որ գրած է յիշեալ սրիկայ Միսոպ Բէիզ, մին՝ ի վառնա յոյն մատակ ճառ Բէրիքիի հասցեով, որով կը յանձնարարէ, Օննիկ Գալուբեան (մէզէճի) ստորադրութեամբ՝ ներքին փակ գոյ նամակին գրօշմանով մը փակցնելով Պօլիս վերադարձէլ, որպէս թէ՛ Օննիկ Գալուբեան (մէզէճի) իսկապէս ինքը ուղղած ինի, Բէրիքիի՝ նամակին հասցէն չի կրնա նախ վերադալ ցոյց կուտայ ուրիշ մը, և ան ալ գործեալ չի կրնալով կը պարտաւորին երրորդի մը կարգաւ տալ, և վերջապէս կասկածելով նամակը կը բանան, որմէ կը հակակցութեամբ պարզապէս դաւադրութիւն մըն է, թէ՛ Ստորոց Պատրիարքին, և թէ՛ կեղծուած ստորադրութեան տէր Օննիկ Գալուբեան (մէզէճի)։

Նամակները կը յանձնուին տեղւոյս ստորակառնութեան, որն որ պէտք եղած քննութիւնները կատարելով, եղբրութիւնը կը տեղեկագրէ Սօֆիա Դեռ ո՛վ գիտէ, Միսոպ Բէիզի պէս որքան անբարոյական սրիկաներ, դաւադրութիւններ կը նիւթեն, անմեղներու գլխին փորձանք բերելու համար, և որչափ զոհեր տուած ենք այդ կարգի սրիկաներու շահախնդրութեանց և քմահաճոյքներուն, որուն գործադրիչը և քաջալերողը եղած է յիմար թուրք կառավարութիւնը։ արդեօք թուրք կառավարութիւնը չը պիտի սլծափի և հասկնայ թէ՛ ինքը իր յիմարութեամբ կը փորէ անգունդը ուր պիտի գործուի և կործանուի վերջապէս օր մը։

Ահա այն երկու նամակները զորս կը հրատարակենք ստորեւ նոյնտեղութեամբ։

Բէրիքիի Զօգ սէլամ, Եօլաւորը մէք թուալը ալաւմ, չօգ սէլիւնալմ, լիճա իտէրիմ իշինտէքի մէք թուալա պիւր փուլ ետըրալըն վէ բօտապա ութըն։ չօգ լէճա իտէրիմ, յազըմը պիւր իշինտէքի սէրտէրտ։

Քաջ քիչի վարնաւան կէլտի իտէք պօշտանը հէքիմիզ, երամը ինչալլաւ պու հաֆթատա ետօ պիւր հաֆթատա կէթիւրէճէկիզ։ թաշ եօլընա կիտէսին Գօզմայա տէլէսին, Գէօր Էֆթիմէ կիթիմ, Գէօր Էֆթիմ Ղալթատա էլմէնի քիթիսէսի սօգալընաա գաճիլէ թուլմիշ։

Բէրիքիի, գարաալըմ, չօգ քիւսութիւմ, նէ՛ իշին չօգ սօրաբաւն պուրկար վաթիլ քէօքէկիւնէ քէմիլէրի վէրմէյօրսըն եէսին։

Յամիլիա, ուշադարա չօգ սէլամ իտէրիմ, Ապաուլլաւ աղայա, Ալիէ, Եօրկիէ մախսուս սէլամ իտէրիմ։

Մէք թուալըն իւզէրիւնէ ետըալըն Պէյ Օլընաա, Մաճարաա խոսրով

Մուրաաեան, Միսոպ Մուրաաեան։

Պահարանին վրայ գրուած հասցէն է։

Ան Պօղոս Պատրիարք

Ասորիյա

Բերա ի Բերնապուլա

Կ. Պօլիս

S. E. Evék

Bogos Badiryak Assoria

eglisse armenien Péra

Consple

Kernavoula

(Վերադարձ պահարանի մէջ գտնուած)

(կեղծ նամակը)։

1898 Մայիս 8/20 Վառնա

Վէլիւնիյմէթիմ,

Պօղոս Պատրիարք,

Շիմալիէ գատար ետըալըմ մէք թուալընա պիւր ճէվապ ալամաուրըն ման զիյատէսիյլէ բէտէր իտէյօրըզ, զիւրա զանն իտէրիմ քի պէնիմ վէ ումում (Էրմէնիսթան) գարաալընըն բէտէրիսին, պէնի պէյլլէ թէք իթմէյէ սէպէպ, անճաք զանն իտէրիմ քի՝ մալիմ օլան վահանըն սօգալալընընաան սօլալը մաթ լուպընըզ ումաալընընաան իպարէթ աիւր, հալ պուքի պէնտէ վահանաան ալամաուրըն քի սիզէ կէճաւէրէյիմ, վէ գիւրա չիմաի իսքէնաւէրէ իշինտէքի, պիւր մէք թուալ ետըալըմ լաքին ճէվապ ալաւաւմ, էկէր ալապաա պօղալըմ կէլիւրաիմ զանն իտէյօրսան եանըլ անըլմըլ օլըլըն, գիւրա աիկէր 8 քիշինին մահաֆիլըն իթաիկիւնիզ անն թէմամէն ալալընըզ, չիմալիէ տէք սայէնիդտէ պէնիմ ճանըմ գուրթալընըզ, արթըզ պոււնա գարալը քէթիլ իթմէյէ հէլաքըմը մուճիպ օլուր։

Եանըմա իշլէմէքտէ պուլընան Միւսիւ Ղեւնըն, եանընըզաա գապուլ իթմէսիկիւնիզտէն սօլալը գիւրաալիլէ մէմուսն օլուում, գիւրա եանընըզաա պուլընաան իտի հիւլիւմէթ սիզաւէն չիւրէն իտէճէք իտի։

Կէչէն հաֆթա պիզէ պիւր մէք թուալ կէլտիքի կէյա սիզին կիպի պիւր վէլիւնիյմէթ միւթէսալըքի մուսպիւրիք իթմէքտէ իմիշինիզ, հալպուքի պէն վէլիւնիյմէթիմին գալպիւնի վէ վաթմանքիւլէր օլուընըն պիւրիկիմ իշին տեղաա գարալըն սէյլլէսիմ։

Էմանէթճի Բանաեթի իլէ սիզէ պէյլիւք պիւր հիւսի կէճաւէրաիմ, աճապա էլիւնիզէ եէթիլաի, պանա պիւրիւրէսին, քըզընըզ Աղաւնի հաւըմ մախսուս սէլամ իտուպ էլլէրիւնիզտէն էօփէյօլլար, չիմաի անուշըն անապաա պիզաւէն գըզընը տաւալընըք իտիյօր, լիճա իտէրիզ վալիտէսիւնի կէթիւպ պիւր ազ նա սիհաթ իտէսիւնիզ, գիւրա օրթալըգ ֆէնա օլաճաք, էլիմիզէ կէլէն կիտէնըք ֆօթօկրաֆը կէթաիւքճէ, պէնտէ վէլիւնիյմէթիմ օլալընըզ քէնաիլէրիւնէ մէսա իտիյօրըմ, մախսուս սէլամ, էլլէրիւնիզտէն բուս իտէրիզ, ճէվապընըզ պէքէրիմ վէ թօրնօճու Օննիկ տալի Աղաւնիին գարաալընըն օլուա տըր։

մախսուսընըզ

ՕՆՆԻԿ ԶԱԿՈՐԵԱՆ

ՄԷՋԷՃԻ

Ատրէսիմ

Չինկեանէ մահալլէսինտէ թօրնօճը

Օննիկտէն պանա

Վարնա

Ա. Զ. Գ. Ա. Յ. Ի. Ն.

Ոմանք իրենց խեղապատակի մէջ գոյացած մի որ և իցէ յիմարական մաւածում հրապարակ կը հանեն իրիւ կառարուած կամ՝ որոշուած իրողութիւն։ ահա այս կարգի յիմար մաքի յիմար արոպայաաութիւնն էր թէ Պօղոս պատրիարքարանը որոշած է իր կողմէն Սուրբ Թանընաի բեկեղեցական մը զրկել Պուրկարիա սրպէս այցելու հովիւ։

Մենք այս առիթն ալ յիմարութիւն չենք սպասեր Օրմանեան Պատրիարքէն, քանի որ Հայոց Հայրապետը իր ներկայացուցիչը արդէն ունի ի Պուրկարիա։ Իսկ եթէ Օրմանեան այդ յիմարութիւնը գործէ, պէտք է յիշէ նաեւ իր նախորդ Աշրգեանը և անոր Սուրբանաաք այցելուն խեղճ Եղիշէ վարդապետ Դուրեանը։

Պուրկարահայ գաղութին մէջ ա՛մենն աւելի աչքի զարնող, և քիչ թէ շատ միւթիւրութիւն ներշնչող եթէ բան մը կայ, ան ալ Ռուսչուքի Ընթերցարանի հաստատութիւնն է, փառք ու պարծանք հիմնադրողներուն, և զայն յարապետութեան մէջ պահող Ռուսչուքի հայ ժողովուրդին։

Ռուսչուք այցելելով, այդ արեւելեան հաստատութեան ճոխութիւնը ու բարեգալութիւնը տեսած տեսնիւ, մեծ համակրութեան արժանի դաւած ենք զայն և երանի թէ Պուրկարահայ միւս քաղաքներն ալ ունենային անոր նմանող ընթերցարան ու մատենադարան։

Ահազին վառնան, աւելի բազմամարդ գաղթականութեամբ չը կըցաւ կառավարել իր ընթերցարանը, որ այսօր փակուած կը մնայ, յամիթ և ինտիմաիս վառնայի հայ հասարակութեան։ Պարագայ մը, զոր ցաւ ի սիրտ չեշտելով կուշում կընենք վառնայի բնիկ երիտասարդներուն, որպէսզի փութան նոր և հաստատուն կազմակերպութեամբ վերահաստատել ընթերցարանը, և այսպէսով ազատիլ իրենց վրայ ծանրացող պատասխանատուութեան։

Յուսալից ենք որ, եթէ երիտասարդութիւնը բարեք կազմակերպութեամբ ձեռնարկէ գործին, ժողովուրդը անաւարբեր չը պիտի մնայ և պիտի քաջալերէ գիւրէնք ուստա նուիրաաութեամբ։

Իսկ Ռուսչուքի այդ միակ և անզոյգ հաստատութեան շուրջ ժամանակէ մը ի վեր դարձող էնթերքներէն, որոնց արձագանքը մինչեւ աստեղի խմբագրութեանց կը հասնի, զգուհիք ու արգահատանքէ զատ ուրիշ ապաւորութիւն չեն ազգեր մեզ։ Ռուսչուքի ընթերցարանը սրբութիւն մ'է, զայն խանգարելու համար մոտեցող ձեռքերը պէտք է ալլին։

Այս տեսակ որբութիւններու հետ խաղցուած ժամանակ, քիչ մը չըլլալ հայեցողութիւն և քիչ մըն ալ խիղճ ունենալ հարկաւոր է, ինչու որ ամէն բան սղուած կանգունով չի տրուիր, եւ մասնաւորներու հաճոյքին համաձայն, ամէն ուղուած տեղը պանդոկ կամ հիւրանոց չի չինուիր։

Մեր առած մոտենումը տեղեկութեանց համեմատ՝ ամենապաշտօնային կրթական կենտրոնը ծանուցանեց թէ «Արմենիա»-ի խմբագիր Տիգրան Մկրտչի ֆորթալիտան՝ ըստ Եւրոպական Յոսիոս 8-ին ամենամանր կրթական մը տեսցած է յանձին իւր անդրաշնչիկ զաւակին

ՕՐԱՐՄԵՆՈՒՅԻ ՓՈՐՓՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Օրիորդը 17 ամեայ ծաղիկ հասակի մէջ կը բնակուի իւր մահկանացուն՝ յայտնի է թէ ինչ դառն վիշտ պատճառած է իրեն ծնողաց և ազգականացը, որոց երկնային միութեամբ թիւն կը հայցէ «Տաւրոս»-ի խմբագրութիւնը :

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԳՈՒՊԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Գուպան՝ Գրիստափոր Գորմիզոս իր առաջին ճամբորդութեամբ գտաւ 1492-ին : Մեծ նաւավարը անոր բուրձնաբեր ճամբորդեց և Սպանիոյ թագաւորին տեղեկագրեց թէ չքնադատեց իր կրօնը և իր անհատական իրաւունքները : Գորմիզոս Հայաստանը առնաւ չէր անշուշտ :

— Տիեզիւ վէճաբանէ՞ 1511-ին կղզին գրաւեց : Այդ օրէ կ'սկսին եղեւնագործութիւնք ու սպանիական խռովութիւնք դժբաղդ բայց այժմ բաղդաւոր կղզիին մէջ :

— Սպանիա 387 տարիէ ի վեր է կը տիրէ Գուպայի . միայն Հաւանա՝ կղզիին մայրաքաղաքը, 1862-ին Անգլիացիներէ գրաւուեցաւ : Ամերիկացի կամաւորներով, բայց քիչ ատենէն Բրիտանիա մեծ փոխարինութիւններ ստանալով ետ տուաւ Հաւանան :

— Գուպա աղբիւր մը եղած է Սպանիոյ պետերն հոգալու համար սկիզբէն ի վեր . կեղեքում և յափշտակութիւնք այնչափ շատ եղած են հոն՝ որչափ եղած են թերեւս մեր երկրին մէջ : Այս անիրաւութիւնք գլխաւոր պատճառն եղան անկախ ժողովրդի շարժմանց :

— Կղզիին առաջին յեղափոխութիւնը տեղի ունեցաւ 1862-ին : Բայց սպանիական երկաթեայ ձեռքը չարդ ու կտոր ըրաւ ժողովուրդն ու խաղաղեցուց կղզին :

— Գուպայի ընդհանուր կառուարիչը լիազօր իշխանութիւն ունի . ինքն է կղզիի բոլոր օրէնքը . արտոնութիւն ունի Մայր երկրի օրէնքներն եւս անտեսել ի հակին :

— Գուպայի տարածութիւնն է 43883 քառակուսի մղւն . մօտերը գտնուող մի քանի փոքր կղզիներն ի միասին հաշուելով : 1890-ին ժողովրդին թիւն էր մէկ ու կէս միլիոնէ քիչ : Ժողովրդին 65 հարիւրերորդ մասը ճերմակ է, մը-

նացեալը՝ խաբչիկ, մննկող եւլն : Հաւանայի ժողովուրդն է 250,000 : Կղզիի նշանաւոր քաղաքներն են, Հաւանայէ զատ՝ Մաթանզաս, Սան-Գիակո տի Գիւպա, ֆորթ Րինսեր եւայլն : Կղզիին հասարակաց պարտաքըն է 135,000,000 տօլար : Տարեկան եկամուտը կը հաշուուի 80 միլիոն տօլար : Ուղղակի և անուղղակի տուրքերն են տարին 25 միլիոնի չափ :

— Կղզիին մէջ կան 777 հասարակաց ու 538 մանուկ վարժարաններ : Կրթութիւնն ստիպողական է : Ճերմակներու 35 հարիւրերորդը կրնայ գրեւ կարգաւ, սեւերու՝ 12 առ հարիւրը միայն : Պատերազմէն առաջ Մ. Նահանգներն տարին 45 միլիոն տօլարի չափար ու 16 միլիոն փափա ծխախոտ կը գնէին Գուպայէ :

— Գուպա շատ պաշտօններ երկիր է . կ'արտադրէ շաքար, օղի, պաննա, ծխախոտ և այլեւայլ տեսակ փայտեր : Մ. Նահանգները տարին 3 ու կէս միլիոնի միս, ցորեն, իւղ եւայլն կը վաճառեն Գուպային : Երկաթի և պողպատի գործարանք կղզիէն կը գնէին 3 ու կէս միլիոնի ապրանք :

— Գուպայի մէջ 1000 մղոն երկաթուղի կայ . 2204 հեռագրի թիւ՝ 157 կայարաններով : Կղզիին մէկ տասներորդ մասը միայն մշակուած է, մնացեալները դեռ խռովարկուած իսկ չեն : Գուպայի արտադրութեանց հարիւրին 96ը Մ. Նահանգաց մէջ կը վաճառուին :

— Գուպա ունէր 22 քաղաք և 204 գիւղ ու գիւղաքաղաքներ : Բայց հիմա ոչ ոք գիտէ թէ ասոնց քանինն կը կենան կանգուն :

ԱՄԵՐԻԳԱ ՎԷ ՍՊԱՆԻԱ
ՄՈՒՆԻՍԻՊԱԼԵՏԻ

Իբի միլիթէր արասընտա մուհարէպէնին քէսիլմէսինէ վէ սուլհըն թէքրար իպգասընա չալըմագ իչին, Աւստրիա իմքէրաթօրը Բաբա հազրէթէրինէ րիճա իթմիշ տիր :

— Գրթթրգ՝ Սպանիան հէր թաւափընտա ետեւըմագտա տըր, էհալի պէօրիք գօրգու վէ տէհէթ իչինտէ պուլընարագ մէմէքէթին իչէրէրինէ ֆիրար իտիօր :

— Պէսլիմէն կէլէն պիր թէլէկրաֆըն զանընա նազարէն՝ դարիպէն Սպանիա հիւքիւմէթի ճիւմ հուրիյէթէ (հանրապետութեան) թահաւիլիւ օլընդ մուհարէպէտէ խիթամ պուլըմագ տըր :

— Պիր թէլէկրաֆըն պէյանընա կէօրէ Սպանիա գրալիցասը վիլէնա յայա ֆիրար իթմէք իչէթինտէ պուլընդ օլընդ : Անը գապուլ իթմէք իչէթինտէ հազրէթէլ իթմէք իչէթինտէ իլալէթէն պէյան օլընդ տըր :

— Բօրթօրիքօտա, Սպանիա հիւքիւմէթինտէն զայրը մէմուլն վէ սապի հիւքիւմտարու գարըն սի-

լահ գալըրմաղա հազըր 50 պին եչէրիլէր պուլընդ օլընդ : Հիւքիւմէթ ազ միւստէթ զարֆընտա պուլընարը սիլահլանտըրմագ :

— Ամէրիգա վէ ինկիլիզ կազէթալըն զանընա կէօրէ՝ ճէմահիր միւթթէֆիգա ֆիրիլին տաւարընը սազլայըպ, անլէրտէն պիր Ամէրիգա միւթթէմէլէքիւթը թէլէթիլ իտէճէք :

— Ռէսթօրմէլ նամընտա ինկիլիզ վարօրը Սանթիակօ-ու-Բիւպայա կիրմէք իչին թէհրիւպէ իթաիկի ոլըտա էօրթիւթըլլպ ֆիուէսթէ կէօթիւրիլիլ տիր : Մահալին ինկիլիզ գօնաօլըն Սանթիակօնը մուհասէրէ հուտուար տախլիլիտէ պուլընմաղընը պէյանլէ, պուլալթտան տօլայը հիւքիւմէթէ շիւտէթիլի սուրէթտէ բօրթէսթօ իթմիշ :

Ետգընտա կէմինն սէրպէսթ պրաքըլմագաղ զանն վէ իւմիտ օլընդ օլընդ :

— Մանիլիտան Տէյիլ թէլէկրաֆա չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ՝ Ամիրալ Տիւինն թահթը գօմանտաընտա պուլընտա տաքիր արասընտա տիլանթէրի (գանլը պատըր) վազուա կէլմիշ տիր :

— Հաւանտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա նազարէն՝ իքի կազէթա մուսպիլիլ Տ. Ուիկան վէ Ռօպէնտօն ֆիրար իթաիլիլի սըրտա, Մաթանցայա ետգըն թէվգըֆ օլընլար :

— Ամէրիգալըն թաւափընտան սէրպէսթ պրաքըլմէլ գօլնէլ ֆօրթիճօ՝ Մաքթէրտօն գալէսինտէ պուլընտա մահալուարա վէրիլէն իչիլէն ճէլէրի րաթօրթա հիւքիւմէթէ պիլիլիլ տիր :

Քօրթիճօ, կիլիլ ֆրանսըլէլիա Մ. Գամպոնա տախի պիր պէյաննամէ իրսալլէ քէյիլէթի հալի պիլիլիլ իտէտէ, նէթիճէսիզ գալըն տըր :

— Ֆրանքֆօրթ Յայթունկ կազէթաընն Նիւ-Եօրքտան ալըղը պիր թէլէկրաֆա կէօրէ՝ Սէն Տօմի Նիքտէ իլթիլլ վազու պուլմուշ :

— Բօրթօ-Բրէնտէն կէլէն թէլէկրաֆա նազարէն, ամէրիգա տօնանմասը Սանթիակօ թապիալալըն պիր պուլըպ սաթթ միւթէմատիլն թօրա թուլմըն տըր :

— Մատրիտան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ՝ Սպանիալըն Սանթիակօ էօնիւտէ բէք բարլազ պիր մուհաֆէրիլէթ գազանմըլար :

Պիր ամէրիգա կէմիլիլ զարգ օլըպ սիր իքի կէմիլիլ զէնէլէնմիլիլ թաֆսիլթը լալըմէ եօգ տըր :

— Ամէրիգալըն Սպանիա գարըն մուհարէպէլէ գըյամ իթմէլէրի՝ Գուպալընըն բէրիլան հալէրինէ օլըն մէրհամէթէրինտէն իլէրի կէլմէլիպ անճագ Գուպա տաւարն ետը զալթըրընա կէլիլմէք իչին օլըղընա գանաթթ հալը օլըն պուլընտընտան Գուպալընը Սպանիա հիւքիւմէթին թէլէրիլ իթմէլէ պալաուրըլարը Հալանտան կէլէն թէլէկրաֆալը պիլիլիլ օլըլար :

ՄԻԻԹԷՖԵՐԻԳԱ

— Կազէթալըն ետգըլլարընա նազարէն, Ռուս օրտուարը թէրթիլ իթմէք իչին 330 քիլի կիւրտէ կէօնտէրիլիլ, 800 քիլի տալի կէօնտէրիլիլ ետգըլմագտա տըր :

— Ռուսիան Սթանպօլ էլիսի տապիլիլ իլլալ օլմաընտան տօլայը Պապը Ալիէ բօրթէսթօ իթմիշ տիր :

— Սթանպօլն էմիլ իլէ 33 էլմէնի մահալուար սէրպէսթ պըրա գըլըլար, պուլընտա արասընտա էտիլնէտէն Սթանպօլա կէօնտէրիլիլ տէօրթ բարալար տախի պուլընդ օլըլար :

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Մեր վիճակը արդէն խոստովանած ենք և նորէն կրկնելու հարկ չենք տեսներ : Հոնգամանքներու առջև ստիպուած ենք շատ տեղեր «Տաւրոս»ը ձրի զրկել, որպէսզի անոր տարածութիւն գտնուիլը՝ Հայ ժողովուրդին ճակատագիրը իրենց ասպարէզ ընտրող դիմաւորեն. բուն վարագործ ծղիկ ծղիկ պատուի վար ինայ, եղբայրասպանութիւնը դարբի, միւթեան հասնըր զօրանայ, ընդհանուր Հայկական կազմակերպութեան շուտափոյթ գոյուլթեամբը գօտեպնդեալ կատարեալ հաւատքով և հաստատուն յոյսերով բոլորուինք Հայրենիքի և Ազգին փրկութիւնը խոստացող սեղանին շուրջը :

«Տաւրոս» իր տարած բարոյական յաղթանակին վրայ ուրախ է, իսկ նիւթական պակասութեան առջև կը նեղուի, կը շարշարուի, ուստի պարտաւորուած դիմում կընենք և կը խնդրենք որ «Տաւրոս»-ի ուղղութեան համակիր և միանգամայն նիւթապէս ալ կարող բարեկամք իրենց յօժարակամ նպատանքով օգնութեան հասնին մեզ :

Ա. Զ. Դ.

Այն անձը որ ինձ գրաւ տուեր ու ստակ առեր է ժամանակին ետ գարձնելու, կը խնդրուի որ ժամանակը անցած ըլլալով շուտով պարտքը վճարէ . եթէ ոչ ստիպեալ պիտի ծախեմ, որովհետեւ վառնայէ հեռանալու դիտաւորութիւն ունիմ :

Ա. ԱՄԻՐԱՆԵԱՆՑ

Ա. Զ. Դ.

Տիկին Ֆասուլեանի անակնկալ հիւանդութեանը պատճառաւ յետաձգուած «Զոհի փոխարէն զոհ» անուն թատերագութիւնը պիտի ներկայացուի յունիս 4, առաջիկայ հինգշաբթի գիշեր :

Վստահ ենք որ, յարգոյ հասարակութիւնը պիտի բարեհաճի իր ներկայութեամբ քաջալերել մեզ : ԴԵՐՍ. ԽՈՒՄԻ